

Sisäministeriö

3.12.2015
1(3)

SM:n kutsu SM1539540/4.11.2015

AMPUMA-ASELUPAMENETTELYN UUDISTAMINEN

Suomen Ampumaurheiluliitto (SAL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ampuma-aselupamenettelyn uudistamisesta. Lausunossamme kiinnitämme huomioita vain urheiluammuntaa koskeviin seikkoihin.

Taustaa

Suomen Ampumaurheiluliitto on 1919 perustettu yksi maamme vanhimmista urheilujärjestöistä. SAL:n toiminta on liikuntalain alaista toimintaa ja SAL nauttiikin Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Olympiakomitean että Paralympiakomitean taloudellista tukea. Ampumaurheilu alkuperäisenä olympialajina on yksi Olympia- ja Paralympiakomitean painopistelajeista ja vammaisampumaurheilu on täysin integroitua toimintaamme.

SAL:oon kuuluu 304 jäsen-seuran kautta n. 34.000 jäsentä. Näistä n. 20 - 25.000 harrastaa aktiivisesti ampumaurheilua (kerran tai useammin / viikko). Ampumaurheilu on elinkaariurheilua. Nuorimmat ovat alle 8 v ja vanhimmat yli 80 v. Kilpasarjoja on kaikille ikäluokille ja molemmille sukupuolille.

Ampumaurheiluliitossa harrastetaan ammuntaa 8 lajiryhmässä, joissa jokaisessa on useita eri lajeja. Olympialajeja on 15 ja ei olympia-lajeja huomattavasti enemmän. Esimerkiksi practicalin lajiryhmässä on 20 ja siluetissa 14 eri lajia. Tunnusomaista näille on, että lähes jokaista lajia harrastetaan omalla tarkoitukseen sopivalla urheiluvälineellä eli aseella. Urheilija saattaa tarvita useasti jopa yli 10 erilaista kilpailu- ja harjoitteluvälinettä pystyäkseen harjoittelemaan eri lajejaan.

Huomiot ja esitykset

Suomen Ampumaurheiluliitto oli mukana yhdessä Metsästäjäliiton kanssa edustamassa ammunnan järjestöjä toukokuussa POHA:n asettamassa työryhmässä. Työryhmän Sisäministeriölle toimittama ”Esitys lainsäädäntöhankkeen käynnistämiseksi koskien nykyisten ampuma-aselupakäytäntöjen selkeyttämistä” oli yksimielinen ja se on oleellisilta osiltaan toiminut pohjana Säätytalossa nähtyyn esitykseen.

Suomen Ampumaurheiluliitto kokee, kuten työryhmäkin, että nykyinen ampuma-aselainsäädäntö on kankea ja osittain epätarkoituksenmukainen ja vaatisi kokonaisuudistusta mutta, että nyt esillä olevat seikat ovat kiireellisempiä. Toteutuksella voidaan aikaansaada huomattavia resurssisäästöjä samalla kun yksinkertaistetaan lupakäytäntöjä aseturvallisuutta heikentämättä. SAL tukee tämän johdosta lainsäädännön muutoshanketta.

Sähköinen asiointi, sähköinen lupaprosessi ja sähköinen aseiden elinkaari-seuranta antaa mahdollisuuden merkittävästi joustavoittaa ja keventää lupamenettelyjä ns. normaaliharrastajan kohdalla. Haluamme painottaa, ettei lupamenettelyjen joustavoittaminen ja keventäminen millään tavalla vaaranna aseturvallisuutta eikä muuta aselupaharkinnan perusteita. Haluamme vielä erikseen painottaa seuraavia seikkoja:

Erillisestä hankkimisluvastaluopuminen

Erillisestä hankkimisluvasta tulee esityksen mukaisesti luopua tarpeettomana, ja myöntää suoraan

hallussapitolupa tietyntyyppiselle aseelle (käyttötarkoitus, toimintatapa jne.). Tämä hallussapitolupa viedään jo tässä vaiheessa ns. ”avoimena” aserekisteriin. Hallussapitoluvan haltija hankkii tämän jälkeen lupaehtojen mukaisen aseensa hallussapitoluvan voimassaoloaikana. Aseturvallisuus ei heikkene, koska avoimena oleva merkintä aktivoituu, kun ase hankitaan ja sen tiedot viedään kauppiaan toimesta aserekisteriin. Kun hallussapitoluvat myönnetään toistaiseksi, ei määräaika aseensa hankkimiselle ole tarpeen asettaa. Merkintä aktivoituu ostohetkellä ja viranomaisen voi tällöin tarkistaa hankitun aseensa luvanmukaisuuden.

Yksi ase, yksi lupa - käytännöstä asetili-ajatteluun

Ampumaurheiluliiton mielestä oleellista ei ole myöntää hallussapitolupa tietylle aseelle (kts edellinen kohta), vaan periaatteena pitäisi jatkossa olla, että tiedetään kuinka moneen ja minkä tyyppisen aseensa hallussapitoon henkilöllä on lupa. Asetili-ajattelussa henkilön hallussapitoluvat muodostavat aserekisterissä henkilökohtaisen tilin, jossa on sekä aktivoituja hallussapitolupia (sellaiset, joihin on hankittu tietty ase) sekä avoimia lupia (henkilö ei vielä ole hankkinut asetta). Uusia hallussapitolupia myönnettäessä tilimerkinnot henkilölle lisääntyvät. Aseita myyessä merkintä siirtyy joko avoimeksi (= oikeus ostaa tilalle toinen samantyyppinen ase) tai ”deaktivoituu” (= ei enää oikeus ostaa tilalle toista samantyyppistä asetta). Aseomistajalla on mahdollisuus itse päästä omiin tietoihinsa eli saada tiliotteen sähköisen tunnistautumisen kautta. Aseturvallisuus ei heikkene, koska asespesifiset tiedot rekisteröidään osto/myyntihetkellä aserekisteriin, ja ovat aina ajan tasalla sen suhteen kuka pitää hallussaan tiettyä asetta.

Aseensa vaihtaminen

Aseensa vaihtaminen pitää olla joustavaa eikä vaihtamiselle tule asettaa ehtoja (kuten rikkoontuminen, kuluminen jne.) Vaihtaminen tulee voida tehdä asetilin tietojen perusteella samantyyppiseen aseeseen rekisterimerkintämuutoksella, jonka tekee asekauppias.

Aseensa tai sen luvanvaraisen osan vaihtaminen joustavalla menettelyllä on urheiluampujalle erittäin tärkeää. Kilpailuaseet kehittyvät, säännöt muuttuvat, lajit muuttuvat: esim. 10 vuotta vanha pienoiskivääri ei ole enää nykyään kilpailutasoinen/-kykyinen kansainvälisissä kilpailuissa. Asetekniikka on kehittynyt samalla, kun sääntöjen asespesifikaatiot ovat muuttuneet. Sama koskee esimerkiksi olympiapistoolia sekä valtaosaa muita lajeja. Jos urheilijalla tai harrastajalla on oikeus pitää hallussaan haulikko, niin sen vaihtaminen toiseen samantyyppiseen haulikkoon tulee onnistua yksinkertaisesti myymällä tai todistetusti romuttamalla / deaktivoimalla vanha ja ostamalla uusi tilalle. Aseturvallisuus ei tässä tilanteessa heikkene, koska kauppias tekee tarvittavat rekisterimerkinnot. Rekisterimuutoksen perusteella viranomaisen voi valvoa, että asevaihto on asianmukainen ja kutsua tarvittaessa omistaja ja ase näytettäväksi. Aselupa pitää jäädä voimassaolevaksi, jos myy aseensa ilman, että samalla ostaa uuden tilalle. Tämä on oleellista, koska uudet aseet ovat usein räätälöityjä, eikä vanhan aseensa ostaja useinkaan ole uuden aseensa myyjä eikä myynti- ja ostotapahtuma useinkaan kohtaa ajallisesti.

Pistoolilupien ikäraja ja karenssiaika

Ampumaurheilijoiden ja -harrastajien sekä metsästäjien kohtelu ampuma-aselupia (6 § 2 momentin kohdat 5 ja 7) haettaessa on eriarvoinen. Tällä hetkellä ampumaurheilijoiden käyttämien pienoispistoolien tai -revolverien luvan saanti on kohtuuttoman pitkä (2 vuotta) metsästäjiin nähden.

Esitetään, että ampumaurheilijoiden ja harrastajien sekä metsästäjien kohtelu yhdenvertaistetaan.

Ampumaurheiluliitto haluaa lisäksi tuoda esille, että lainsäädäntöhankkeessa pitää uudestaan ottaa tarkasteluun urheiluammunnassa käytettävien pistoolien osalta ikäraja ja kahden vuoden harrastuneisuuden osoittaminen. Kun varsinaisen urheiluvälineen saa käyttöönsä vasta yli 20-vuotiaana, hankaloituu olympiavoittajaksi tai maailman huipulle nouseminen, koska se vaatii pitkäaikaista ja -jänteistä harjoittelua sekä kilpailua. Nämä aselain kohdat ovat jo nyt selvästi hankaloittaneet pistoolilla tapahtuvaa huippu-urheilua ja mahdollisuksiamme valmentaa kansainväliselle huipulle kykeneviä ja pyrkiviä nuoria urheilijoita. Kahden vuoden karenssiaika asettaa kohtuuttomia paineita seuroille hankkia erityyppisiä urheiluvälineitä (käsiaseita). Lisäksi valmentaminen ei onnistu ”ns. yleispyssyillä”. Jokainen kilpailuväline

tulee räätälöidä käyttäjänsä mukaan. Seuroilla ei kuitenkaan ole taloudellisesti mahdollisuuksia hankkia jokaiselle harrastajalle ”omaa” asetta.

Mikään näistä esilletuomistamme seikoista ei heikennä aseturvallisuutta, pikemminkin päinvastoin, koska vanhoja ja huonokuntoisia aseita saadaan pois markkinoilta ja säilytyksestä.

Jatkotyöstäminen

SM:n esityksessä esitetään, että tämä lainsäädäntöhanke laitetaan heti vireille ja se toteutetaan suppealla työryhmällä nopealla aikataululla. Suomen Ampumaurheiluliiton mielestä kyseessä ei ole puhtaasti tekniluonteinen lain päivitys. Ampuma-aselaki on jo nyt varsinainen monimutkainen ja vaikeaselkoinen. On oleellista, että syntyvät lain muutokset ovat selkeitä ja helposti hahmoteltavia ja ettei unohdeta mitään oleellisia lupakäytäntöjen selkeyttämiseen liittyviä näkökulmia.

Ampumaurheiluliitto palauttaa mieleen POHA:n työryhmän loppukaneetin ”POHA:n työryhmän kantana on, että valmistelutyössä tulee käyttää laaja-alaista työryhmää ja kuulla lisäksi eri intressitahoja ja asiantuntijoita. Ampumaurheiluliitto ei usko, että ampumaratalain tyyppisen laajemman työryhmän käyttäminen valmistelussa johtaa valmisteluprosessin pitkittymiseen, mutta liian suppea työryhmä ei välttämättä johda parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen.

Suomen Ampumaurheiluliitto on valmis asettamaan asiantuntemuksensa käyttöönne tässä työssä.

Kunnioittavasti

Suomen Ampumaurheiluliitto

Pia Nybäck
puheenjohtaja

Risto Aarrekivi
toiminnanjohtaja